СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLV. Ч. 298. Джерзі Сити, Н. Дж., четвер, 23-го грудня 1937. No. 298. Jersey City, N. J., Thursday, December 23, 1937. VOL. XLV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

РУЗВЕЛТ ПРОТИ МИРУ „ЗА ВСЯКУ ЦІНУ"

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт сказав, що політика „миру за всяку ціну" не забезпечить краю від напасти. Тому він теж висказався проти занадто великого відгороджування від веесвітніх подій і від держав, які прихильно відносяться до Злучених Держав Америки. Ці важні слова Рузвелт сказав у відповідь Алфредові Ландонові і Френкові Наксові, які, не звертаючи уваги на свої політичні ріжниці і приналежність до Републиканської Партії, вислали телеграми до президента, кажучи, що в справах заграничної політики, а передівсім у справі затоплення корабля „Паней", ціла Америка стоїть за президента.

Президент дорікає пресі.

На пресовій конференції президент Рузвелт висказав докір на адресу американської преси, з якої певна частина безнастанно алярмує населення і викликує непотрібний страх у людей та почуття непевности. Президент сказав, що такі лячні настрої дуже зле відбиваються на загальному житті нації і вони у великій мірі є також причиною нинішньої економічної кризи.

КОНҐРЕС ЗАКІНЧИВ НАРАДИ З МАЛИМИ ВИСЛІДАМИ.

ВАШИНГТОН. — Конґрес закінчив свою надзвичайну сесію; решта конґресменів розїхалася додому на святочні ферії. Фактично більша частина конґресменів вже кілька днів раніше розїхалася, так, що в одній хвилині на салі нарад конґресу було всього вісім учасників. Ця надзвичайна сесія не перевела ні одного знатнішого законодавства. Далаліще конґресменам і пресі матеріял до думання. Сподіваються, що на найблищій сесії цей матеріял використають для остаточного рішення ріжних законопроектів, в першій мірі законопроекту мінімальної заплати і годин праці.

ПОМЕР ФРЕНК КЕЛОҐ.

СЕЙНТ ПОЛ. — Тут помер у 81 році життя Френк Келоґ, бувший секретар стейту в кабінеті президента Кулиджа. Келоґ відзначився не лише в Америці, але також на терені міжнародньої політики: завдяки його старанням і француського міністра Бріяна головні держави світу підписали так званий „Келоґ-Бріян Пакт", на основі якого держави виключили війну як середник заграничної політики. За те Келоґ дістав нагороду Нобля. Він походив з убогої фармерської родини в стейті Міннесота. У хлопячім віці служив послугачем в одній адвокатській канцелярії. Але жадоба науки і велика витревалість допомогли йому стати адвокатом. Далі він поринув у політику і вкороткому часі став сенатором до федерального сенату. Ще далі він дістав посаду амбасадора і вкінці був секретарем стейту у федеральному кабінеті.

ПОМЕР АРТИСТ ГІЛІ.

ГОЛІВУД. — Серед загадочних обставин помер відомий артист-комік Тед Гілі. Він мав рани на голові від якихсь тяжких побоїв. У шпиталі зробили йому операцію, після якої він помер. Перед смертю був притомний і невиразно говорив, що ці рани дістав у ресторані, в кулачній бійці з одним противником. Але противника він не назвав. Поліція розвела слідство.

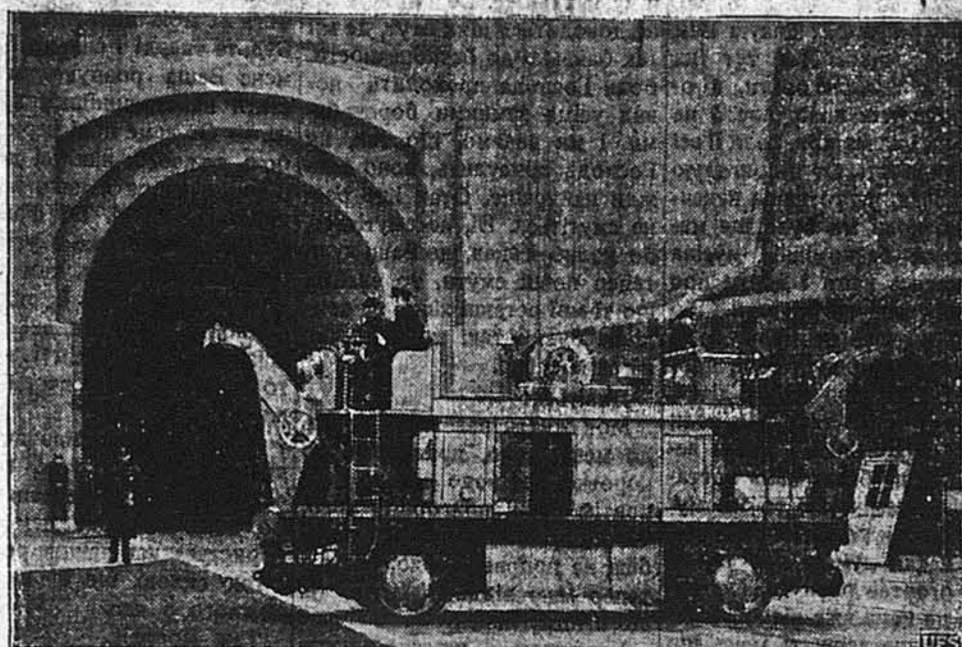
КІНЕЦЬ МИРОЛЮБНИХ НАРАД У РОБІТНИЧИХ ОРҐАНІЗАЦІЯХ.

ВАШИНГТОН. — Представники робітничих орґанізацій А.Ф.П. і К.П.О. рішили, що нема що далі продовжати наради, бо обі групи стоять твердо на протилежних позиціях і між ними до замирення не прийде. Після того представники побажали собі „веселих свят" і розїхалися, не даючи найменшої надії, чи коли знову зїдуться. Так покінчилася двомісячна проба закінчити боротьбу в нутрі робітничих орґанізацій. Обі групи звалюють вину одна на другу.

АМЕРИКА СТАЄ ОБЕРЕЖНІША.

ВАШИНГТОН. — Президент висказав бажання, щоб не допускати посторонніх людей до тих місць, у яких є військові укріплення, або якісь інші важні військові обекти, та не позволяти тим людям фотографувати ті місця. Всідз за тим дотичні власті на каліфорнійськім побережжі заборонили в певних місцях приватним літакам переїздити територію. Як причину вони подали це, що там відбуваються маневри. Фактично, як подають добре поінформовані круги у Вашингтоні, в тих місцях переводять укріплення.

СВІТ В ОБРАЗКАХ

ХОДИТЬ, ЯК РАК.

Отсей „трок" для пожарників і для надзвичайних випадків у тунелі їздить таксамо легко вперед, як і назад. Уживати його мають у новім тунелі Линколна (показаний на образку на заднім пляні), котрий відкрито цими днями, а котрий лучить Ню Йорк з містом Віговкен, у стейті Ню Джерзі, на другому боці ріки Гудсону.

КРИКЛИВИЙ ПАСТОР АПЕЛЮЄ.

Пастор Кульбек, що завідує святинею пятьдесятників у місті Вудсток, Онт., вніс до Найвищого Суду в Торонті відклик проти засуду місцевого судді, який покарав Кульбека за крикливі богослуження в церкві. Суддя покарав пастора на кару з завішенням, а крім того присудив йому заплатити судові кошти; як ні, то піде на місяць до вязниці. Пастор Кульбек, розуміється, відмовився платити кошти і радше піде до вязниці, якщо апеляційний суд присуд потвердить. В обвинуваченні було сказано, що богослуження в його церкві заколочували спокій у цілій дільниці міста. Мешканці не могли зносити постійних криків і несамовитих голосів пятьдесятників, що це все тягнулось іноді до самої півночі.

НИЩАТЬ ХРЕСТИ НА МОГИЛАХ.

Як рік-річно, молодь Красного біля Золочева в дні 30. жовтня ц. р. поклала вінці на могилах летунів УГА на місцевому цвинтарі. По кількох годинах ці вінці щезли з могил. На другий день, у неділю, 31. жовтня, красненська молодь сплела нові вінці й поклала їх на могилі летунів. В ночі з 10. на 11. листопаду злочинна рука знищила не тільки вінці, а й березові хрести на могилах летунів. Цвинтар дежить посередині села. Недалеко від цвинтаря (яких 60 метрів) постерунок поліції.

ГРАБІЖНИЦЬКИЙ НАПАД.

До мешкання 80-літнього селяпара Авраама Брімана в Лісичниках, пов. Заліщики, вломилися вночі два озброєні грабіжники і стероризували домівників, яких повязали шнурами. Опісля перешукали цілий дім та забрали 250 зл. готівки і товари вартости 400 зл. Грабіжники втекли до недалекого лісу.

НЕ ВІЛЬНО СВАТАТИ ЗА ВИНАГОРОДУ.

Один посередник у Польщі, що не дістав обіцяної нагороди за доведення до шлюбу подружжя, заскаржив цього подружжя, заскаржив це льояльного новоженця до суду. Сват програв у всіх інстанціях. Вкінці звернув справу до Найвищого Суду. Але й Найвищий Суд відкинув скаргу, виходячи з заложення, що умова за платне посередництво при заключуванні подружжя суперечить добрим обичаям і тому є неважна.

ДІТИ ВКРАЛИ ЗАМІСЦЬ ЦУКОРКІВ ОТРУТУ.

В Менчестері (Анґлія) трапився незвичайний випадок крадіжу 3 коробок з цінком солі. Незабаром зареєстровали в лічницях більшу скількість хворих дітей з познаками отруєння.

Повідомлена про випадок поліція перешукала цілу дільницю, де був крадіж та остерегла через радіо батьків.

Устійнили, що діти, які думали знайти в таблетках солодощі, забрали тайком трутину, що може спричинити смерть кількох тисяч людей.

Досі відібрали ледви половину забраних таблеток. У місті велике занепокоєння між батьками.

БЕНЗИНА З ДЕРЕВА.

Два шведські інженіри, Цедерквіст і Вергштром, придумали спосіб продукувати бензину з дерева. В південно-шведській місцевості Шонен будують уже великі фабричні будинки з уладженнями, що з весною 1938 р. позволять продукувати бензину з дерева на велику скалю. Вжиють до цього дерево гіршого роду, всякі відпадки в тартаках і при продукції целюльози, деревного вугля, смоли і т. п. Нема сумніву, що на випадок додатних вислідів така продукція розпічнеться також в інших краях.

КЛОПІТ ЗО СТАРИМИ МАТЕРІЯЛАМИ.

Міська рада Торонта робить заходи, щоб заборонити компаніям матераців уживати матеріялів зо старих матераців на нові. Контрольор Ґавілтон виявив на денне світло факт, що компанії матераців спроваджують аж з Америки цілими вагонами старі матераці, з яких роблять нові, даючи тільки зверха нову матерію. Він підкреслив, що нюйорський стейт має закон, яким заборонене вжиток зо старих матераців. По довшій дискусії показалося, що міська рада не має компетенції наложити таку заборону в Торонті, а має її федеральний уряд. Міська рада має право тільки відмовити дати дозвіл дрібним компаніям на право вести в місті бізнес.

ЗАПІЗНО ЗНАЙДЕНИЙ СКАРБ.

Із Трієсту повідомляють про дивну подію, яка там недавно скоїлася. Мешканець містечка Орновасо, Джіовані Джіованола, дістав від свого дядька, який живе в Америці, листа з повідомленням, щоб відшукав на стриху під дахом, схований ним колись гроші. І справді небіж знайшов на описаним у листі місці 200,000 лір у банкнотах. Одначе цілий скарб був зовсім безвартний, бо банкноти вийшли вже давно з обігу.

ТА-ТА І ТА-ТА-ТА.

У Білгороді є товарний дім із дитячими забавками під фірмою „Та-та", який мав незвичайно великий успіх серед малих клієнтів і їх родичів. Недавно повстала нова конкуренційна фірма, яка, завидуючи успіхів старій фірмі, впала на думку додати до двох „та" третє. Таким чином повстала нова фірма „Та-та-та". Ясно, що давня „Та-та" подала до суду нову „Та-та-та". Суд присудив зліквідувати до двох тижнів нову „Та-та-та".

ЗГИНУВ, БО НЕ ХОТІВ ГНИТИ В ПОЛЬСЬКІЙ ТЮРМІ

ЛЬВІВ. — Часопис „Нове Село" (ч. 48.) подає вістку про трагічну смерть учителя-українця на Волині. В ночі з 17 на 18 листопаду в селі Бочаниця, громада Сіянці, повіт Рівне, застрілився вчитель-українець Гринчук, зараз по тім, як зайшла до його кімнати польська поліція. Гринчук лишив поліцію в кімнаті, а сам пішов до кооперативи, зажадав паперу, написав заповіт, а при кінці подав такі слова: „Я не винен; не хочу гнити в тюрмі". Опісля против себе жили на лівій руці та стрілив собі в груди і голову. Гринчук був відомий як добра і чесна людина. Вчителював у Бочанині 20 років і всі його любили за примірну працю. Кажуть, що подібні трагедії серед українців трапляються тепер на Волині щораз частіше, а причиною бувають дошкулювання польської влади.

СТРАШНИЙ ВОРОГ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.

ЛЬВІВ. — Освітні наради, скликані заходами „Просвіти", виявили, що на суцільній українській території в Польщі було в 1931 році, згідно з польською офіційною статистикою, 4,119,050 українців повище 10 років життя, а на те число припало 1,719,036 неписьменних українських людей, цебто 41.7%. „Діло" подає, що очевидно цей стан треба приписати передовсім загальному політичному становищу українського народу під Польщею. Найгірше, що неписьменність змагається, бо щораз нові сотні тисяч наших дітей і доросту виростають без школи. Це вислід польської окупації. Та з тим, як стверджено на нарадах, мусить український нарід боротися на свій власний лад і поборювати неписьменність власними засобами.

А ВСЕЖТАКИ РОСТЕМО ПРОТИ ПЕРЕПОН!

ЛЬВІВ. — Пишуть із села Ліщави до „Нового Села", що там довгі роки не могли діждатися дозволу на читальню. Вкінці дозвіл був, та як приїхав делеґат і на загальні збори читальні „Просвіти" зібралося багато селян, то польське старовство зараз читальню розвязало, а як причину розвязання подало, що існування читальні є небезпечне „зе взґлєнду на мєщаном людносьці". Ця влада не дає дихати навіть кооперативі, бо поліцай слідить за кожним кроком. Карають ріжними гривнами тих, що піддирають кооперативу. Та проте, як пишуть з Ліщави, всі ті перепони тільки скріпляють українське життя в Ліщаві, яке „вже раз збудилось і не дасть себе другий раз приспати".

НА НАРОДНІ ЦІЛИ НА РОДИННИХ СВЯТАХ.

ЛЬВІВ. — Переглядаючи в крайовій українській пресі допиcи з сіл, видно, щораз більше коротеньких повідомлень про ріжні гостини, підчас яких гості складають жертви на такі добродійні цілі, як інваліди, „Рідна Школа", студенти і т. д. Заразом іде сильна аґітація, звернена проти витрачування грошей на алькогольні напитки.

КИТАЙ ЧИСЛИТЬ НА ДОПОМОГУ СОВЄТІВ.

ШАНҐАЙ. — Китайці втікають сотнями тисяч з міст Ціндао, Кантон і Ганков, бо надіються, що ті міста опиняться незабаром у японських руках. Японські мілітаристи заповідають, що Японія піде ще далі в глиб Китаю, та що війна потреває довго. Все, те, як видно, не лякає китайського уряду, бо він настроєний оптимістично. Вірить, що Совєти прийдуть Китаєві з військовою допомогою. Числять на те, що верхня Монголія залишить небавом комуністичний устрій і злучиться з Китаєм, щоб спільно боротися з Японією. У верхній Монголії Совєти нагромадили великі склади воєнних матеріялів. А син Ченг Кай-шека вимуштрував там, кажуть, армію з 100,000 жовнірів.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ ДАЛІ ВОЮЄ СЛОВАМИ.

ЛОНДОН. — Британський уряд висловив гострими словами погрозу, що терпець Анґлії готов увірватись, як далі будуть повторюватися японські провокації й обстрілювання чужинецьких кораблів.

ДЕРЖАТЬ У ТАЙНІ.

ШАНҐАЙ. — Японським старшинам заборонено давати вияснення у справі затоплення американського корабля „Паней". Дальші вияснення виходитимуть тільки з Токіо.

ВИАРЕШТУВАЛИ ПАЦИФІСТІВ.

ТОКІО. — Заарештовано 370 осіб, а між ними одного члена парляменту та кількох бувших професорів університету, підозрілих у піддержці пацифістично-комуністичного руху.

МАДРИД ПРО СВОЮ ПЕРЕМОГУ.

МАДРИД. — Червоний уряд Еспанії проголосив, що його війська заняли місто Теруель. Каже, що революційні війська держалися до останку й боронили кожну позицію. Заразом називає осягнену перемогу „найбільшою".

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Co., Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

СВІТОВА ВИСТАВА В 1939 РОЦІ

Вже ті голоси читачів, які час від часу появлялися в нашім часописі і які порушували справу української участи у Світовій Виставі в Ню Йорку в 1939 році, вказують, що є сліднє зацікавлення цею справою серед нашої іміграції. Навіть виглядає так, що нема двох думок щодо цього, чи нам бути на цій виставі.

Та, така важна справа була теж предметом нарад річних зборів Обєднання Українських Організацій в Америці, яке зібрало можливо якнайточніщі інформації про ріжні можливості української участи у цій виставі. „Обєднання" ствердило, що окупанти українських земель застерегли собі право репрезентувати під імям своїх держав ті народи, що входять у склад їх держав. З цього виходить, що „Україна" малаб розплистись і тут у совєтськім, польськім чи якім-там іншим морі. Вже те одно давало всім багато до думання. І заважило на тім, що не можливо допустити до того, щоб на цій виставі не була заступлена українська нація цілком самостійно, щоб не виступила під своїм власним імям і з творами своєї власної духової творчости. Ось тому „Обєднання" заявилось одноголосно за українську участь у виставі, як і за те, що треба на ній мати своє власне пристановище, цілком окреме, чисто українське. А це знову заставило „Обєднання" заявитися за те, що треба мати на згаданій виставі український павільон.

На тих нарадах „Обєднання" вислухало теж обширного звіту про те, з якою мистецькою програмою требаб українцям виступити на цій виставі. Про це говорив довше запрошений на наради проф. Олександер Кошиць, якого виводи, зокрема у справі хорових виступів, збори одобрили і заявилися за те, щоб проф. Кошиць перебрав провід у підготові й виведенні на виставі української народньої пісні. Очевидно, що обговорено теж іншого роду виступи з нашим мистецтвом.

„Обєднання" застановлялося теж над фінансовою стороною цеї справи. І по солідним, хоч тільки по приблизним обчисленні прийшло до такого висновку, що наша участь у Світовій Виставі в Ню Йорку в 1939 році вимагатиме видатку в мінімальній сумі $50,000. Ті гроші малаб зложити вцілості українська іміграція в Америці. І то завчасу, заки зачалиб ми будувати український павільон, щоб тим чином уникнути заздалегідь тих усіх неприємностей, які доводилось переживати з українським павільоном підчас Світової Вистави в Шікаґо.

Ось так виглядає та справа. Усе те повинно взяти наше громадянство під холодну розвагу. Як бачимо, справа важна і складна, яка вимагатиме напруження всіх наших сил, щоб могла вдатись. Тому мусить бути ведена спільними силами і за спільною згодою.

„БУДЬТЕ ТВЕРДІ І СИЛЬНІ!"

Якою гарячою любовою батьківщини горіли серця німецьких жовнірів у світовій війні, це показує наглядно монументальний збірник жовнірських листів Німеччини, виданий в останньому часі п. з. „Дер дойче Зольдат" (Німецький жовнір) відомою накладнею А. Лянґена і Ґ. Міллера в Мінхені. Декілька їх зразців подаємо тут читачам „Свободи" українською мовою. — О. Г.

Альберт Неріік, невідомий.

Карпати, 26. листопаду 1916.

Оцим подаю до Вашого відома, що я здоровий, чого і Вам бажаю від серця. Вашу посилку я одержав з великою, великою радістю, і дякую Вам за неї сердечно. Нас тут на фронті є чотири брати, а один з нас уже впав. Але й не легко це для матери, коли її всі діти на фронті. От я пригадую собі гаразд, як то наша неннечка тоді, коли ми були ще маленькі й безпомічні, мусіла турбуватись нами і дбати про те, щоб нас вигодувати, бо батька ми вже не мали. А це не така то дрібниця себі, прокормити шестеро малих дітей, — та тут тепер таке, що коли ми всі виховались і стали великі, а наша бідна мама постарілась і знемічніла, то ми мусимо її покидати. Поправді, — коли я так думаю про те, то мене огортає розпука, але ради на це нема вже ніякої. Тільки надія ще держить мене, що коли суджено мені буде вернутися звійни додому, то я **здвоєною любовю кохатиму мою сердешну матір** і буду намагатись по моїй змозі нагородити її за те все, що вона досі витерпіла за нас.

* *

Віктор Пфіц, урodж. 14. жовтня 1895 в Ной Штреліц, згинув 28. вересня 1918 близько Пієн.

У вересні 1917.

...Може мені сьогодні прийдеться покинути моє місце, і завтра будуть тут уже інші мої товариші? Ну що, а якщо і справді так? „Воля Господа не знає ніякого чому" — читав я десь раз. І гірко воно вмирати тому, хто саме задумав узяти керму свого життя у власні руки. І гірко теж умирати й тому, кому приходиться притім покидати щойно початє діло, і хто міг би в ділянці своєї праці зробити ще дуже багато.

Але прекрасна є смерть тоді, коли доводиться вмирати у промінню сонця, і сяєві зірок ген у вольному полі, та коли ота наша смерть стає засвідченням **найвищої любови людини, л любови, присвяченої батьківщині**, життю та всьому, що є найвищим добром душі. Ну, нехай, — я готов попрощати Вас навіки, але знайте, що до останньої хвилі моє серце буде повне погоди і теплої вдяки для Вас. І веселий піду я від Вас. Бо смуткувати не доводиться ніяк отут, де ми так близько до безконечности. Воля Господа проходить понад усіма земними боротьбами, і ми знаємо, що так, як Господь присудить, воно завжди найкраще. Отак іще раз: не смутіться. Ні, не смутіться, бо колиб я знав, що Ваші душі тепер повні смути, то знайте, що ті мої останні хвилі на землі не булиб такі повні сонця, як саме тепер.

Дивіться:

Моє життя належало досіль до мене; воно, правда, було коротке, але воно давало мені притім повні пригорщі того, чого я жадав від нього. Так хібаж не поправді воно, коли я тепер маю віддати життя те, що я йому винен?

І зрештою — **чим же є наше життя в порівнянні з життям батьківщини?** А дотого я від Вас зазнав так багато, багато любови!

Отак самотний боровся я, поки опісля проміння сонця не пригорнуло мене знову. І тоді моє радісне світовідчування сповнило мою душу знову, і я йому хочу бути вірний до останньої хвилини мойого життя. І тільки того я собі ще бажаю, щоб Ви були переконані про те, **що я завжди намагався сповнити всеціло мій обовязок так, як цього навчився я вдома**. Бо все на цьому світі є лиш змаганням, змаганням до досконалости. А якщо зайде до Вас хтось із моїх найближчих друзів і стане Вас питати про мене, то Ви сядьте собі разом з ним дружно і тихо, і хай Вам здається притім, що я з Вами і при Вас. І будьте добрими приятелями всім тим, що їх любив я, і що колись любили мене.

* *

Ганс Кіссель, уроджений 19. лютого 1897 в Манґайм.

Західній фронт, 26. листопаду 1917.

Сьогодні одержав я листа від Герберта з д. 13. ц. м. з тим, що він „невідомого побуту". Та що з ним притрапилося, я не знаю, і не знаю теж, де був в останньому часі його постій. Всеж таки я прошу Вас, Дорога Мамо, і Ви, Найдорожчий Батьку, не попадайте через те в розпуку, не смутіться і не тратьте ніколи надії на якийсь, може тільки в Бога можливий, рятунок! **Будьте тверді і сильні.** Бо для мене Ваша розпука мусілаб стати найстрашнішим з усього. — От саме нині вернувся з бою, тяжчого, ніж усі дотеперішні, а вчора я мало не опинився в полоні. Бо французи окружили нас уже з усіх сторін, але ми якось там успіли прорубатися крізь їх ряди. Ах, колиб то Ви знали, скільки то грізного, але притім і великого довелось мені вчора пережити!

Треба тільки відзвичаїтись тривожитися. З усіх ворогів ось тривога найнебезпечніша, бо вона відбирає нам змогу користуватись нашим розумом і тою силою, що є в руках кожного з нас.

Так, Дорогі!

Мали ми ось командира — графа Галлєра. За короткий час його служби на фронті стратив він праве рамя, ліве око, а в лівої руки 3 і ½ пальця. Та проте він згодом зголосився знову до фронтової служби, щоби боротися за нашу дорогу батьківщину, і навіть дуже відзначився, та вчора він згинув, поцілений кулею в груди. А командир мойого полку має теж тільки одну ногу. **Та проте й вони борються ще як добровольці за нашу рідну землю.** І вчора наші хлопці боролися з ворогом теж як правдиві герої, і тому я прохаю Вас, мої Дорогі, не тратьте ніколи довіря до нашої зброї і не тратьте ніколи надії. Все діється і кінчиться так, як діятись мусить, і як Господь присудив.

З німецької мови переклав
Д-р Остап Грицай.

„ГІРСЬКИЙ ОХОРОННИЙ ВАЛ"

Під цим заголовком подає „Польска збройна" ось яку статтю:

Спільність завдань, що лучить карпатське ґірництво в одну цілість, існувала вже від давніх часів, однаце не могла вибитись наверх навіть у часах, коли карпатська область від Цешина на Шлеську аж до обох Черемошів злучилася з самостійною Польщею. Проби злуки ґірського карпатського світу при рівночаснім оперті на польську вітчину не вдавалися внаслідок величезних труднощів як організаційних так і технічних. (Та як могла вдатися така злука польських ґуралів разом з українськими лемками, бойками та гуцулами? — Ю. Г.)

Одначе в тій справі, як і в багатьох інших, прийшла з рішальною підмогою польська армія на чолі з її міністром. Отсе ґенерал Тадей Каспшицкі перейнятий думкою, що треба скріплювати оборонні сили наших окраїн („кресув"), перевів корисну роботу на терені Гуцульщини, де за його почином повстало непереривно працююче **„Товариство Приятелів Гуцульщини"**. А потім узявся він до цілости наших (польських) гір.

Доцільна і сильна допомога війська зробила можливим перший зїзд ґуралів у Закопанім 1935 р. Представники поодиноких карпатських областей, зложені переважно зо справжніх ґуралів та ґаздів, піднесли думку, щоб утревалити добродійні наслідки цього зїзду у виді якоїсь сталої інституції, котра би взяла під свою опіку ґуральський світ. І так повстав **„Союз гірських земель"**. Цей союз поширився впродовж двох літ, працює та розвивається.

„Союз гірських земель" не є якимсь новим товариством, котре побільшувалоб число і так уже забагато існуючих у Польщі організацій. У тім союзі злучилися разом і спільно працюють великі товариства й інституції воєвідств: шлеського, краківського, львівського і станиславівського, котрі обіймають великий **карпатський лук.**

Союз обіймає два ступні організації: центральний і воєвідський. В ціли безпосереднього звязку з тереном Союз уладжує в ґірських повітах конференції на культурні і господарські теми. Щорічні зїзди союзу скликується спільно з „Тижнями гір". Торік відбулися вони в Сяноці, а цього року у Віслі.

Вступні праці того Союзу покінчаться вже незадовго. Під цю пору повстає перед ним завдання, як використати зібрані матеріяли і досвід, щоб це вийшло на користь польских Карпат (а українських? — Ю. Г.). Дотичний плян має обіймити розвій господарського і культурного життя на терені Карпат, як ґірської польської области. Поправа життєвих умовин ґірської людности йде разом зо скріпленням „кресів" і з інтересами цілої держави.

На наукових підставах опертий плян розвою карпатської области займається питаннями освітніми, культурними, поселенськими (чи кольонізацією? — Ю. Г.), рільничими, промисловими, комунікаційними, літнищевими і туристичними. Органом Союзу гірських земель, що допомагає виробленню тих плянів, є „Бюро плянування (?) ґірських земель".

—•—

Ось таке пише „Польска збройна" про той великий лук, що має бути зорганізований вздовж усіх Карпат як **оборона Польщі** від полудня.

Яка оборона? Адже на оборону має Польща піхоту, кінноту, гармати, літаки і т. ін.

Ні! Не на оборону має бути зорганізований той лук, але в ціли **польщення нашої людности.** З гуцулів уже просто хрунів роблять та возять їх по Варшавах і Ґдинях, як медведів з менажерій. Але і цього їм мало, тож почали польщити ходачкову шляхту і недавно тому три тисячі тих „шарачків" звезли були до Львова. Водили їх до театру та на Рацлавіцьку панораму, де показували їм, як реґулярне польске військо жене мазурів з косами в руках на москалів, роблячи собі з них у той спосів живу заслону перед московськими кулями.

Але чому не сказали ті пани, котрі тих „ходачкових" колеґів водили по тій панорамі, що ті самі мазури **52** роки пізніше вирізали **дві тисячі польської шляхти** та спалили більше як **150** дворів разом з господарськими будинками. А декотрих панів, що вже таки добре заслужилися коло хлопської шкіри, **таки живцем пилами поперек різали** та ще приговорювали собі: **„Валек! А рзній зе ґо поволі, бо то бил добри пон".**

А тепер як собі поступають ріжні панки з польськими хлопами?

Ось цими днями ходила хлопська мазурська депутація до прокуратора в Перемишлі з домаганням, щоб уже нарешті випустив з арешту цілу низку хлопських провідників, котрих іще від червня там тримають і слідства проти них не кінчать.

Ті хлопські делеґати принесли з собою петицію, підписану **пятнадцятьма тисячами польських хлопів.**

І чи ті пани не уявляють собі, що то могло статися, якби тим ось лиш **15** тисячам хлопів нарешті терпець урвався? І чи не булиб тоді знову пили в роботі?

Ю. Г.

КАРІЄРА КИТАЙСЬКИХ КУЛІ НА ЯВІ

Голяндська Індія, це справжній рай, а до раю не так легко кожний дістанеться. Чужинець мусить заплатити 150 голяндських ґульденів за побут. Гроші йому вернуть, коли покине Індію до шістьох місяців. Та кораблем подорожують до голяндської Індії також китайські кулі. Їх поміщують у найгіршому місці. Вони також мусять заплатити по 150 ґульденів. Як це можливо, що китайський кулі має таку суму грошей? Ті гроші платить за китайця земельний власник, який його покликав до Індії.

Денний заробок 25 центів.

В голяндській Індії не можна заробити грошей, а в китайських селах біда. Китайські господарі і торговці покликають своїх земляків із Китаю до Індії не з любови до ближнього і не з патріотизму, лише тому, що знають, що китаєць є пильний, ніж якийнебудь туземець із Яви. Кулі, що приходять на Яву й інші острови, мусять тяжко працювати. Насамперед мусить відробити гроші за подорож і 150 голяндських ґульденів, що їх заплатив за нього господар. Як довго мусить працювати китаєць на такі гроші, коли він денно заробляє 25 до 30 центів? Та китаєць не дасться нічим застрашити. Працює тяженько в піт чола, аж віддасть довг до останнього цента і стане вільною людиною. Та що тепер? Китаєць, як відомо, дуже пильний. Працював довго, а тепер, коли став вільний, подумає, як би оснувати якесь підприємство. Початок дуже тяжкий, та китаєць не знає перешкод. Візьме бамбусовий дрючок, привяже до нього дві круглі дошки і візьме на плечі, наче коромисло. Так має торговельний льокаль і внутрішнє уладження. Ще лише краму потребує. Зпочатку не думає про велику торговлю, до якої треба великого капіталу. Тому китаєць мусить зачинати без грошей. Торгує насамперед овочами, які назбирав у лісі. Також рижом торгує, а замісць у папір, завиває товар у бананові листки, які багата тропікальна рістня дає йому даром. Це перші кроки самостійного підприємства китайця. З тим крамом мандрує і одномантним голосом захвалює свої товари в малих вуличках тутземних містечок. Тут удасться йому продати банан, там пригорщу рижу.

Мандрівна гостинниця.

За якийсь час самостійний підприємець заощадить кілька центів, бо сам нічого іншого не їсть, лише риж і банани. Кожний мідяний гріш відложить дбайливо на бік, щоб пізніше використати. Як лише прискладав найпотрібніщий капітал, купить собі примітну кухонку, кілька горшків, тарілок, склянок і стоїть при дорозі і варить риж із курятиною. Має також кілька фляшок із дешевою лімонадою. Гістьми не потребує журитися. В явайських селах де живуть туземці, що плекають риж, підприємство йде добре, бо робітники не мають часу лишатися вдома й варити. Всі вони в полі на роботі. А китайський кулі ходить вузькими греблями рижових піль. Чоловіки й жінки перивають на хвилину працю і купують дещо зїсти. За кілька центів дістануть пригорщу рижу з кількома кусками мяса й овочі. Все чистеньке, на бананових листках. Робітникові це вистарчає. При більшому святі китайський купець продає також кілька фляшок лімонади. Він подорожує по стежках, де живе сорок міліонів людей, і поводиться йому незгірше. Не знає неділі, свят і восьми-годинного дня праці. Як день так ніч мандрує селами, продає їм харчі, що їх варить на примітивній кухонці. Приходи його зростають, а з тим і капіталу більше заощадить. Він не платить ніякого зарібкового податку і його заробіток є чистим зиском. Так то недалека та хвилина, коли здійсниться китайцева мрія. Підшукає собі десь у селі невеличку крамничку, щоб не мусів мандрувати з тягаром на плечах.

Велике підприємство.

Нарешті прийде день великої радости. Китаєць купив собі бідну хатину, при дорозі, та отворив тут підприємство. У вікні поклав якісь товари, для прикраси, а не для їжі. Він же був у великих містах і бачив, як там торговці прикрашують свої торговлі та гостинниці. А над усім вилискується в китайських буквах його назвище. Отже вже має справжню фірму. А як знайде десь на вулиці рекламову табличку від бензини або з фотографічних кліш, візьме її і повісить побіч свого шильда. Він гордий із свого підприємства, яке веде в день і в ночі, а все привітний для гостей. Держиться гасла: „Наш гість, наш пан".

Що далі наступає, не є вже таке типічно китайське. З малої крамнички стане за якийсь час більша. Та китаєць далі працює і рахує, а найдалі до десятьох літ можна стрінути такого дрібного крамаря вже в великім місті, де має власну велику торговлю з численним персоналом. Персонал не дорогий. Найняв їх у Китаю, заплатив за них подорож і таксу за побут. Інший підприємчивий китаєць доробиться так значно, що має в головнім місті Яви одну з найгарніших гостинниць, у якій подає чужинним гостям пишні китайські страви при світлі лямпіонів і в супроводі музики. В такій гостинниці все фантастичне — навіть і ціни. Китайцеві ведеться добре. Має багато дітей, а здорове, вогке тропікальне підсоння впливає добре на нього. Японцям це підсоння не служить. Китаєць не дармує і в таким великім підприємстві, працює і щадить. Щоправда, вже тепер собі на дещо позволить. А як прийде велике китайське свято: „Китайський новий рік", коли то не працюють шістнадцять днів і коли кожний китаєць бажає собі чогось доброго, то напевно в крузі родини згадає ті дні, коли скитався з бамбусовим коромислом по селах островів і не міг святкувати нового року.

Чужинні ґазети і журнали часто пишуть про тяжку долю Китаю, про громадянські війни, про економічні та політичні труднощі. Та коли бачимо, які це витревалі ті китайці і коли згадаємо, що це нарід, який має найстаршу культуру на світі, мусимо вірити, що цей нарід не згине і за десять тисяч літ.

ДО ВСІХ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ!

Зближається кінець року, а з тим і річні замкнення всього діловодства головної канцелярії У. Н. Союзу.

Щоб власне уможливити головній канцелярії замкнення всього діловодства на час, отсим взиваємо всі відділи У. Н. Союзу прислати місячні рекордові й фінансові звіти якнайскорше, а в кожнім разі не пізніше як в останньому дні в місяці, бо належитість прислана по 31-шім грудні не може бути вчислена до річних замкнень за 1937 рік.

Ті відділи, що залягають з якиминебудь належитостями до головної каси У. Н. Союзу, повинні їх вирівнати негайно.

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ У. Н. СОЮЗУ.

З ДНЯ

ЩЕ ПРО СВОЮ ПРЕСУ.

Є мудрагелі, які говорять: „На що мені своя преса? В американських ґазетах я подиблю всі ті вістки, про які пише українська преса, а навіть у далеко обширнішій формі. А також тих вісток в американській пресі далеко більше і вони скорше появляються".

Здається, що ніби арґументація правильна. А всетаки, коли приглянемося ближче до такого погляду, то прийдемо до переконання, що він зовсім хибний. Чужа преса таки не може ніяк заступити своєї рідної, і то навіть тоді, коли вона обємом двацять чи сорок разів більша від рідної.

В ЧОМУ РІЧ?

Чому чужа преса не може заступити рідної? Тому, що всі події на світі, коли передають їх у пресу, **мусять** дістати якесь субєктивне насвітлення. Кожна преса насвітлює дані річи так, як це вказують їй інтереси її нації, чи інтереси певного, точно означеного круга її читачів. Нема на світі вісток на 100% безсторонних, чи, як це говорять, обєктивних. Кожна вістка виходить з уст, чи зпід пера атора насвітлена і забарвлена особистим, чи — як це говориться — субєктивним світлом.

ПРИКЛАД.

Уявім собі таку новинку: „В містечку Мікульче в Югославії батько розрубав свому синові голову". І поставмо на тому крапку. Це буде цілком „обєктивна", чи „всестороння" новинка. Але чи читачі визнались би багато в такій новинці? Вона фактично нічогісінько не говорить. Бо не знати, з яких причин убив батько сина: чи через необережність, чи взяв його за злодія, чи з гніву, чи з хвилевого божевілля, і т. д. Ці причини далеко важніші від самої новинки. Колиж ми прийдемо до описування тих причин, то автор чи свідок цеї новинки надає їй особисте насвітлення. Один скаже, що це була необережність, другий, що гнів, третій, що хвилеве божевілля, четвертий припише вину вцілости лихому синові, пятий скаже, що це звірбатько, і т. д.

ТЕ САМЕ, А НАВІТЬ ГІРШЕ, З ПОЛІТИЧНИМИ НОВИНКАМИ.

Коли особистий погляд відграє таку величезну ролю в звичайних новинках, то тисячу разів більшу ролю грає особисте переконання і світовідчування в насвітлюванні ріжних суспільно-політичних новинок. У висліді кожна преса насвітлює дані події так, як у її розумінні це корисно її читачам, її загалові, її нації. Та треба додати, що робить вона це не з цинізмом, тільки з твердим переконанням, що робить добре, що пише правду, бо фактично так їй дані події видаються.

В часі своїх недавних викладів англійський парляментарист Рис Дейвис, з походження валієць, сказав, що „хоч його нація є одною з найменших, а може й найменша в Европі, то для нього, як теж для кожного іншого валійця, вона є така сама важна, як кожна найбільша нація, а навіть важніша від найбільшої". Отож у тому нема нічого злого, що національна преса дивиться на події під кутом погляду свого народу. Це її обовязок так робити. Але це ми, українці, також мусимо памятати і дбати про свою рідну пресу, яка дивиться на справи з нашого, українського боку.

ЩЕ ОДНА ВАЖНА РІЧ, ЯКУ ТРЕБА ПАМЯТАТИ.

Ще про одну дуже важну річ, що відноситься до „всесторонности преси", треба памятати. Цілковита всесторонність преси не можлива ще і з тих причин, що денно на світі стаються тисячі подій, яких не всилі помістити. Якби на світі появився такий редактор і сказав: „я хочу бути вцілості всесторонній, вцілості обективний я буду так редаґувати ґазету, подавати такі новинки, що ніхто мені не закине якоїсь односторонности", то щоб виконати таке рішення, він мусів би поступати так: в першій мірі мусів би обмежитись до подавання лише сухих фактів, як: „батько розрубав сокирою синові голову", не подаючи ніяких причин, чому це сталося. Далі, він мусів би поміщувати всі новини, які сталисьб на світі. Бо колиб він відкидав якісь новини, то це відразу означалоб односторонність. Отож мусів би друкувати що дня кілька сторінок, заповнених сухими фактами, з яких ніхто в нічому не визнавався.

ЯК ДІЙСНО ПОСТУПАЮТЬ РЕДАКТОРИ.

Очевидно, що такої ґазети ніхто не хотів би взяти до рук. Тому редактори розвязують цю справу реальніше і практичніше: вони не бояться субективізму, чи односторонности. Вони добирають таких кореспондентів і таких дописувачів, яких субективний погляд на дані справи покривався із загальним субєктивним поглядом того загалу чи нації, якій вони служать. Далі, не маючи до розпорядимости кількасот сторінок у своїй ґазеті, вони викидають такі новини, які менш цікаві і корисні її нації, а вибирають ті, що потрібні і цікаві. Чим менша їх ґазета, тим більше обмежені чужі новини, а скупчені свої власні.

Ось це причина, що чужа преса не може задоволити своїх власних, національних потреб. Ми знаємо, що хоч американська преса дуже велика, то проте новин про наше національне життя в ній дуже мало. Крім того ті новини дуже часто є так покручені, так невірно представлені, що ми аж здвигаємо плечима, читаючи їх.

Чи така преса може задоволити домашні, національні потреби свідомого українського громадянина?

УКРАЇНСЬКІ КОЛЯДИ ЧЕРЕЗ РАДІО.

Співацько драматичний хор „Бандурист" при української православній церкві св. Тройці в Трентоні, Н. Дж., буде співати українські коляди через радіо **в суботу, 25-го грудня 1937 р.** Хор буде співати через радіо стацію в Трентоні, W.T.N.J. (1280 к. с.) **пів години, від. 5-тої до 5.30 ввечір.** 298

УВАГА! — ТРЕНТОН, Н. ДЖ.!

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА

:——: влаштовує :——:

В НЕДІЛЮ, 26. ГРУДНЯ 1937

В ЦЕРКОВНІЙ САЛІ,

18 WOODLAND ST., TRENTON, N. J.

ВІЧЕ

зприводу будови нової громадської салі.

На цім вічу буде головним бесідником **Вск. о. Л. Весоловський** з Ню Йорку. Будуть і місцеві бесідники.

Комітет запрошує як місцевих так і дооколичних громадян прибути численно зі своєю старшою молоддю на віче для вирішення цієї важної справи. **Початок в 3-тій годині пополудні.** 298

Комітет.

ДОБРА КНИЖКА
ЦЕ ГАРНИЙ РІЗДВЯНИЙ ДАРУНОК

НА ДАРУНКИ ДЛЯ ЖІНОК І ДІВЧАТ НАДАЮТЬСЯ:

ЦАРІВНА
Відома українська авторка Ольга Кобилянська малює тут надзвичайну жіночу постать, що дивиться з погордою на дрібні буденні інтереси і бореться з надлюдським завзяттям за повне зрівняння пригноблені жінки 2.50

ТВОРИ МАРКА ВОВЧКА
Під цим чоловічим імям Марія Вілінська, замужна за Марковича, писала безсмертні твори, в котрих малювала тяжку долю української жінки 1.25

В НЕДІЛЮ РАНО ЗІЛЛЯ КОПАЛА
Романтичне оповідання Ольги Кобилянської про молодого парубка, що кохається в двох дівчатах .... .90

ОЛЮНЬКА
Андрій Чайковський малює долю безталанної Олюньки, а притому цікаве життя ходачкової шляхти 1.25

ВІДРОДЖЕННЯ
Великий московський письменник Лев граф Толстой малює в цій великій повісті, як шляхтич доводить дівчину до упадку, в котрім вона остаточно стає на суд як убивниця; доля немовби покликала звідника на суддю зведеної, але направду хате, щоб дати йому нагоду зрозуміти свій учинок (в трох частях, у двох томах) 2.50

НА ДАРУНКИ ДЛЯ МОЛОДІ НАДАЮТЬСЯ:

РОКСОЛЯНА
Повість з часів татарських нападів на Україну, оповідає про те, як українська дівчина попала бранкою в татарську неволю, а потім стала в Туреччині одинокою жінкою султана (з образками Михайла Фартуха) .... .50

МАЛІ ГЕРОЇ
16 ріжних оповідань про ріжні геройські вчинки дітей (з ілюстраціями) .... .85

ОДАРКА
Оповідання Андрія Чайковського для дітей (з малюнками Петра Андрусева) .... .35

ПРИГОДИ КАЧУРИКА
Цікаве оповідання Б. Герца (з ілюстраціями) .... .15

ПРИГОДИ ПІНОКІЯ
мистецький твір італійського письменника Кольодія, сумна й весела історія деревляної ляльки, що оживає (з ілюстраціями) 1.00

ДІД ЯКІВ
Оповідання для молоді Федора Дудка (з ілюстраціями Ю. Кирієнка) .... .15

Перешлемо ваше замовлення просто на адресу того, кому Ви схочете цей дарунок зробити. Перешлемо так, щоб він одержав дарунок на Різдво. Замовлення опаковуємо в гарний святочний різдвяний папір, а на кожній книжці випишемо імення даруючого та імення обдарованого.

Замовлення пересилайте на адресу „Свободи":

"SVOBODA,"

81-83 Grand St., Jersey City, N. J.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮАРК, Н. ДЖ.

Пошануймо своє мистецтво й добру справу.

Українська Центральна Рада міста Нюарку поробила вже заходи, щоб улаштувати концерт на дохід „Народньої Лічниці", та щоб на тім концерті виступили ті дві мистецькі сили, про які вже так багато писала наша преса в Рідному Краю і в Америці, а якими є: пані Марія Сокіл, відома оперова співачка, і п. Антін Рудницький, знаменитий диригент і композитор.

Цей концерт відбудеться дня 23. січня 1938 р. Буде він у річницю 22. січня 1919 року, себто в память Злуки Українських Земель.

Подробиці будуть подані пізніше. Ми певні, що наші громадяни з Нюарку й околиці зявляться на тім концерті громадно, а наші товариства здержаться в той день від усяких імпрез. Памятаймо, що тут не йде про бизнес особистий, а про допомогу такій потрібній інституції як Перший Український Шпиталь у Львові. Буде це заразом знаменита нагода пізнати найновіші твори українського пісенного мистецтва. Отже, допомагаючи гуманітарній справі, пізнаємо ще й найновіші надбання на полі української культури.

Пресовий комітет.

БРИДЖПОРТ, КОНН.

Листопадове Свято.

Заходом парохії і місцевих товариств відбулося в нашій громаді 28. листопаду Листопадове Свято. Рано по Службі Божій о. А. Бек відправив панахиду за полягших героїв, що полягли в обороні Рідного Краю. Пополудні відбувся в салі „Сокол" святочний концерт. Концерт відкрив громадянин Д. Чернявський короткою промовою і завізвав публику, щоб ушанувала своїх героїв повстанням з місць. Потому він відчитав програму свята. Далі йшли концертові точки, виконані церковним хором з Ансонії під орудою проф. Гвоздевича. Хор відспівав дуже гарно: „Май контрі", „Чуєш, брате мій", „Нема в світі"; сольо „Така її доля" відспівала Е. Гвоздевич при акомпаніяменті Люби Радзіх. Дальше йшли хорові пісні і баритонове сольо В. Короташа.

Святочну промову виголосив о. А. Бек. Він описав листопадовий зрив, його початки і дальший розвій; що він означає для нас і чому ми повинні його шанувати. Говорив, що Українська Армія боролася по геройськи 9 місяців, аж поки не прийшла армія польського ген. Галера. Перед нею мусіли Українські Січові Стрільці уступати. Визвольна боротьба натворила чимало калік, котрі коротають свій вік до нині. Тяжке їх життя. Ми повинні їм помогти. Далі о. Бек завізвав присутніх, щоб зложили свої жертви на українських інвалідів. Жертвували: на панахиді $4.16, Т-то Січ, від. 59 У. Н. С., $10; Т-во ім. М. Грушевського, від. 30 У. Р. С., $10; по $1: Н. Велигорський, Д. Чернявський, І. Гошовський, П. Гринюк, Т. Красніцький, М. Сендзяк, П. Слевінський, І. Максимів, С. Бідний, М. Ницак, М. Чапля, А. Медвідь, Н. Било, К. Било, І. Глива, Й. Воль, А. Бих, І. Чаплінський, С. Кучма, А. Ватер, М. Фіняк, Г. Бикай, М. Кіндратів, Л. Бих, М. Шиманський, М. Мороз, о. А. Бек, О. Роман, М. Чаплінська, М. Галькевич; по 50 ц.: Гвоздевич, В. Чарнявська, І. Шевчук, В. Польчак; по 25 ц.: В. Кузів; дрібними $5.59. Зо вступу $23.75г Разом $85.75. По відтягненні розходу лишилося $63.75, які вислано через Обєднання на інвалідів.

В другій частині Е. Гвоздевич відспівав сольо „Гей, за тихим, за Дунаєм", а Іван Радзіх — тенорове сольо „Пиймо, друзі". Деклямували діти: Анна Гвоздевич, Дорка Фіняк, Юрко Бих, Маланія Глива, Параскевія Велигорська, Анна Бикай, Вірджінія Чернявська. Всі вони були дуже добре підучені в деклямації.

На закінчення свята о. Бек подякував за жертви і всі разом відспівали „Ще не вмерла Україна".

Л. Бих.

З ЖИТТЯ ПО ВІДДІЛАХ У.Н.С.

НЮ БРИТЕН, КОНН.

Організаційні збори.

Дня 12. грудня 1937 відбулися в Ню Бритен окружні організаційні збори в присутності відділових урядників і делеґатів бувшої конвенції У. Н. Союзу. Були представники відділів: 254 з Ню Бритен, 54 з Велинґфорд, 390 з Брістол, 277 з Гартфорд, 138 з Ґлестонбері. На зборах головував А. Маланчук, секретарював М. Тимчишин.

А. Маланчук пояснив присутним урядникам і делеґатам ціль тих зборів і поставив перед ними питання: що далі робити? Чи сидіти далі з заложеними руками, чи взятися до роботи і приєднувати нових членів до У. Н. Союзу? Далі гром. Маланчук представив головного рекордового секретаря У. Н. Союзу, Галичина. Д. Галичин, заки приступив до головного реферату, заявив присутним, що він нині знаходиться саме серед тих відділів, що за останних чотири роки не стратили ні одного члена; зовсім навпаки, кожний з тих відділів за останні чотири роки приєднав багато нових членів. Опісля Д. Галичин виголосив реферат про значіння У. Н. Союзу: що нам дає У. Н. Союз, які наші обовязки супроти нього та як маємо дивитися на нього в будучності. Також порівняв наші вкладки з вкладками інших запомогових орґанізацій і виявив користі, які має кожний член, що належить до У. Н. Союзу.

По скінченні реферату Д. Галичин попросив присутніх, щоб забирали слово і висказували свої гадки та запити, на які він давав вичерпні відповіді. Дискусія велася головно над питанням молоді, як її приєднати до У. Н. Союзу.

В 6 годині закінчено збори. Всі урядники заявилися за те, щоб надалі працювати для добра У. Н. Союзу.

М. Тимчишин.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЮ ЙОРК, Н. Й. Відділ 204 повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, дня 26. грудня 1937, в годині 3-тій пополудні, в салі української православної громади, 334 Іст 14-та вул. На тих зборах обовязково мають бути приявними всі члени відділу. — М. Близнак, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. Сестр. св. Ольги, від. 318, повідомляє, що річні збори відбудуться дня 26. грудня 1937, там, де завсіди. На річних зборах буде звіт уряду за цілий рік і вибір нового уряду на 1938 рік, звіт контральної комісії, що провірила всю господарку за минулий рік зложать звіт. Члени довгуючі мусять всі свої довги сплатити, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Анна Куштай, предс.; Онуфрій Палій, кас.; Василь Саюк, секр.

ДУРГАМВІЛ, Н. Й. Тов. Рільняк, від. 188, повідомляє своїх членів і члениць, що місячні і річні збори відбудуться в неділю, 26. грудня, в годині 2-гій пополудні. Просимо всіх членів явитися на означений час. Буде вибір уряду на 1938 рік і справоздання за 1937 рік. Просимо привести нових членів зі собою та своїх дітей, котрі ще не є Союзовцями. — Микола Палівода, предс.; Михайло Крохмалюк, кас.; Теодор Харітон, секр.

ПОВІДОМЛЕННЯ ТОВАРИСТВО „ЗОРЯ", ВІД. 69 У. Н. С., повідомляє всіх своїх членів, що

РІЧНІ ЗБОРИ

:——::——: відбудуться :——:——:

В СУБОТУ, ДНЯ 25-ГО ГРУДНЯ (DECEMBER) 1937 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,

217-219 EAST 6th STREET, NEW YORK, N. Y.

точно в годині 6-тій ввечір.

Просимо членів прийти на ці збори як найчисленніше. На зборах будуть звіти урядників з діяльности за 1937 рік, як також вибір уряду на 1938 рік. Всі члени примусово мають бути на зборах, щоби можна вирішити всі важні справи, як також щоб було з кого вибирати уряд. Неприявні члени будуть карані згідно з ухвалою річних зборів. 298

ЗА УРЯД ТОВ. „ЗОРЯ", ВІД. 69:
Йосиф Забавчук, предс.; **Стефан Слива**, кас.; **Михайло Ликтей**, рек. секр.; **Евген Парницький**, фін. секр.

УВАГА! ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.! УВАГА!

ЗАХОДОМ 75-го ВІДДІЛУ ОДВУ В ДЖЕРЗІ СИТІ

відограється дві веселі комедії:

„ДЕСЯТНИК ЛЮЛЬКА" І „ДЕПУТАТИ ДО ВІДНЯ"

комедія в 3-ох діях — комедія в 1-ній дії

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 26-ГО ГРУДНЯ (DECEMBER) 1937 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,

181-183 FLEET STREET JERSEY CITY, N. J.

Початок в годині 7.15 вечором.

На перервах буде приґравати діточа орхестра під проводом п. І. Криськова. — Приходіть усі на виставу 75-го відділу ОДВУ, а там побачите щось гарного та налюбуєтесь звуками дитячої орхестри. 298

ELIZABETH, N. J.! ТОВАРИСТВО СПІВ. „БОЯН"

:——: відіграє :——:

„НЕМА В СВІТІ ПРАВДИ"

КОМЕДІЮ НА 2 ДІЇ

і

„ЧОРТ НЕ ЖІНКА"

ЖАРТ НА 1 ДІЮ.

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 26-ГО ГРУДНЯ (DEC.) 1937 РОКУ

В ГАЛІ ШКОЛИ КОЛО ЦЕРКВИ СВ. ВОЛОДИМИРА,

SOUTH STREET, ELIZABETH, N. J.

Режисер уч. М. ЯДЛОВСЬКИЙ.

Початок в год. 7-мій ввечір. — Вступ 35 ц. Діти 10 ц.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

БЕЙЮН, Н. ДЖ.

Листопадове Свято.

Заходом українських центральних організацій, при співучасті хору української православної церкви, відсвятковано в неділю, 21 листопаду, 19-ті роковини проголошення української держави.

Пополудні о. д-р Клодницький відправив панахиду при здвизі людей, що прийшли вислухати панахиди по українських героях, котрі впали в бою за волю України. Притім співав гарно хор укр. прав. церкви. В часі панахиди зібрано на інвалідів Української Армії $41.12.

Потім відбувся святочний концерт в У. Н. Домі, де прийшло ще більше гостей, так, що саля У. Н. Дому не могла їх помістити.

Свято відкрив голова центрального комітету, І. Довгань. Чергові точки програми проголошував Й. Буката. Хор, що складається головно з родженої тут молоді, дуже гарно відспівав пісні, скомпоновані Гайворонським, Лисенком і Стехом. Малі школярочки деклямували та співали з великим чуттям.

Деклямували: А. Бурак, М. Ковадло й О. Кобрин. А. Куляска співала і деклямувала, Є. Марків і О. Кобрин відспівали дует. Зо старших деклямувала і співала панна Розалія Корело.

Всім співакам і декляматорам належиться признання за їх гарне виконання. Провід був у руках учителя Й. Букати.

Святочну промову виголосив о. д-р Клодницький. Бесідник представив час листопадового зриву українського народу за свою самостійність і взивав усіх до продовження праці, яку розпочали наші герої, Січові Стрільці.

Другим бесідником був гром. В. Буката, котрий говорив до молоді по англійськи. Між іншим він сказав, що хоч він не брав участи у листопадовім зриві, то він серцем відчуває ті болі й терпіння, які перенесли Січові Стрільці у боротьбі за самостійність України, та взивав молодь, щоб вона, як прийде час, була готова наслідувати Січових Стрільців.

Кінцеве слово сказала панна О. Біганська, як наочний свідок листопадового зриву. Вона пояснила короткими словами, але річевими словами, що не тільки чоловіки, але й жінки брали велику участь у визвольній боротьбі, та взивала українських матерей, щоб вони більше виховували своїх дітей в українськім дусі.

До збірки заохотив о. д-р В. Клодницький, котрий гарно представив те, що сам пережив у часі листопадового зриву, та візвав до жертви на українських інвалідів. Збірка принесла в салі $50.50. Зложили по $2: о. д-р Клодницький, Н. Жирий, П. Щопик, М. Сеник; Л. Бачинський $1.50; по $1: о. Л. Весоловський, М. Польовий, Я. Лаврів, А. Лаврів, І. Корело, А. Басараб, М. Росоловський, М. Коцінський, А. Рейтар, М. Пахолок, А. Низова, І. Коляска, П. Жирий, Т. Колодій, П. Кудрик, М. Данько, М. Білик, К. Гриник, Й. Ошуст, С. Кібало, В. Буката, І. Кербач, М. Кобилинська, П. Борис, А. Зінковська, І. Брилінський, С. Готра, В. Федорик, М. Демків, Д. Павлишин, П. Харів, С. Щопик, Д. Лаба, І. Довгань, А. Липа, І. Ухман, О. Ковальський, Ю. Бойко, А. Бирич, О. Драганчук, Ю. Телішевський, Г. Кривий. Разом $51.50. Дрібними $40.12 З. розпродажу відзнак $10.15. Разом $101.77. По відтягненні розходу $10.42, осталу суму, $91.35, вислано через Обєднання до рідного краю на призначену ціль.

• Центральний Комітет Українських Організацій.

———о———

БОТЛЕР, ПА.

Свято державности.

Як кожного року, так і цього укр. прав. громада в Ботлер, Па., не полишилася позаду інших громад і влаштувала 5 грудня ц. р. свято української державности. По Службі Божій о. Й. Боднар відправив панахиду за українських полеглих героїв. Панахиду правлено над могилою, на якій стояв березовий хрест.

Вечором ті громадяни, що мають любов до свого рідного, почали сходитися до церковної салі на концерт. Прибули також деякі з інших громад. Свято відкрив о. Й. Боднар зворушливою промовою. Далі розпочалася театральна вистава, яку дуже добре відограли наші молоді аматори. Публика нагородила їх рясними оплесками. По виставі молодечий хор під управою о. Боднара відспівав кілька стрілецьких пісень. У дальшій програмі Соня Боднар гарно відспівала сольо: „Я в чужині загибаю". Дмитро Теленцьо відспівав „Віє вітер" і також вивязався добре. Далі співав сольо В. Боднар, а Н. Гринюк і О. Малецька дует, за що дістали рясні оплески.

О. Й. Боднар виголосив святочну промову про наші визвольні змагання та візвав усіх до збірки на українських інвалідів, що втратили своє здоровля у визвольній боротьбі. Зібрано $14. Зложили по $1: о. Й. Боднар, М. Марків, О. Шот, Н. Дмитрів; по 50 ц.: С. Малецький, А. Кулик, Ю. Майкович, Н. Бурка; по 25 ц.: пані Адамовська, А. Бурга, І. Рудяк, А. Лещак, П. Войтович, Н. Гнатко; решта дрібними. Гроші вислано через Обєднання на призначену ціль.

Микола Бурка,

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

ГАРТФОРД, КОНН.

З уродин на визвольну боротьбу.

Дня 31-го жовтня відбулась у громадян Катерини й Михайла Ярошевич гостина, на якій знайомі їх дітей уладили їм милу несподівану забаву. Не забули чесні гості й за Рідний Край, за листопадовий зрив 1918 року, коли то ми зірвалися були до великої й святої боротьби за нашу державність. І тому листопад повинен бути для нас святим. В ньому кожний українець чи українка повинні жертвувати на визвольну боротьбу, яку саме започаткували Перший Листопад 1918 р. та велика революція з 1917 р.

Наші гості, на зазив предсідника 5-го від. ОДВУ, Олекси Ярдана, зложили пожертви на визвольну боротьбу. Збірку переводила члениця від. У. Ч. Х. ОДВУ, Віра Стрепко. По $2: М. Скоробогатий, І. Жук; по $1: О. Ярдан, П. Драпяк, П. Предзімірський, Я. Чикало, К. Ярошевич, М. Ярошевич; В. Стрепко 75 ц.; по 50 ц.: В. Ярошевич, М. К.; по 25 ц.: П. Грогоза, П. Солецька, П. Бозяк, К. Дякун, П. Янович, П. Лата, О. Пимека, М. Янович, П. Дудич, М. Ярошевич, Г. Михайлецький; дрібними 50 ц. Разом зібрано $15, які переслано до ЦУ ОДВУ.

Гість.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. Запорозька Січ, від. 388 повідомляє всіх членів, місцевих і позамісцевих, що річні збори відбудуться в неділю, 26-го грудня, в годині 2-гій пополудні. Просимо всіх членів бути на зборах. — Петро Гливяк, предс.; Іван Михальцевич, кас.; Петро Огар, секр.

НЮ АЛЕКСАНДРІЯ, ПА. Бр. св. Петра і Навла, від. 82, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться 26-го грудня, в годині 1-шій пополудні, у домі секретаря. Кождий член повинен явитися, бо будуть важні справи і вибір нових урядників. — Теодор Шиляк, секр.

КОРТІС БЕЙ, МД. Бр. св. Петра і Павла, від. 81, повідомляє всіх своїх членів, що річні збори відбудуться 26-го грудня, в годині 2-гій пополудні, в гали парохіяльній, 1506 Чорч Стр. Повинністю є кождого члена явитися на річних зборах, бо маємо важні справи до полагодження. Буде справоздання уряду і контрольної комісії за минулий рік і вибір нового уряду на 1938 рік. Нагадуємо довгуючих членів вирівнати свої залеглости, щоб не перетягати з року на рік. Хто з членів має знайомих, котрі хотіли би вступити до У. Н. Союзу, приведіть їх, а ми радо запишемо їх в члени нашого відділу й У. Н. Союзу. — В. Чачка, предс.; А. Блауцяк, кас.; І. Малінський, секр.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

А., Гартфорд, Конн. — Дякуємо за витинок з ґазети. Помістилиб фотографію тоді, колиб дістали клішу. А інакше неможливо.

Оцінка графольоґа.

— Знаєш, графольоґ написав в оцінці мого письма: „нахил до нечесности". Чекай, дістане він тепер від мене гроші!..

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Богдан має девять літ. Тета приловила його, як курив папіроску.

— Ах, ти смаркачу... Як тобі не сором?!

— Дорогенька тето... вже чотири роки стараюся відзвичаїтись від курення, та ніяк не можу...

ТАРЗАН НА РОЗШУКАХ. (42)

Коли Ідені відмовився провадити Тарзана до ватажка племени кавуру, Тарзан почав його наперед умовляти. Він сказав: „Але в цьому не може бути нічого злого, коли я захочу по приятельськи відвідати його". „Кавуру не мають приятелів", відповів понуро Ідені. „Коли так, то я піду до них як ворог", сказав твердо Тарзан. Ідені здивовано пристанув.

Він іще ніколи не бачив такого сміливця. Звичайно сама назва кавуру наводила на інших жах. А тут цей зухвалий чужинець говорив собі про них з таким спокоєм, начеб кавуру були собі звичайні дикунчики. Крім того ще й погрожував їм. Тарзан перервав його задуму і нагло запитав: „Чому кавуру викрадають чужих жінок? Чи мало їм власних?"

„Кавуру цілком не мають жінок", відповів Ідені. „Погода змінювалася стільки разів, скільки є пальців на руках вісьмох людей, коли остання жінка кавуру померла, даючи життя новонародженому кавуру". „Ні одної жінки впродовж вісімдесятьох літ!" — викрикнув Тарзан. „Це неможливо. А хто тобі дав життя? Ти ще не старий". З тими словами Тарзан зміряв його зором.

„З нами не така сама справа, як з іншими племенами", відповів загадочно Ідені. „Але я вже сказав забагато", перервав він дальшу розмову, видно незатоволений і з себе. Тепер Тарзан стояв задуманий і здивований. Він бачив у нетрах неодну таємницю, але здавалося, що отся найбільша з усіх, які йому приходилося зустрічати.